

SIPRI Yearbook 1995

Armaments, Disarmament and International Security

De fakta och data samt den analys som presenteras i SIPRI Yearbook 1995 och som täcker olika aspekter på internationell säkerhet och nedrustning leder till följande slutsatser:

Nationell och internationell säkerhet är mångdimensionell. I stormakternas och många andra staters politik har säkerhet och försvar i dag fått en mycket vidare innebörd än vad som var fallet tidigare. Säkerhet och försvar inskränker sig inte längre till den militära dimensionen, även om denna är en viktig beståndsdel, utan omfattar alltmer även frågor som ekonomi, ekologi, befolkningsvetenskap, kommunikation samt utveckling av civilisation och teknologi.

. . . De säkerhetsstrukturer och de institutioner som skapades under det kalla kriget i syfte att stävja konflikter mellan blocken är otillräckliga när det gäller att förhindra den nya typen av konflikter. De gamla säkerhetsinstitutionerna och strukturerna är under omvandling, men det är ännu långt kvar till det nya internationella säkerhetssystem som är önskvärt. Som FN:s generalsekreterare Boutros Boutros-Ghali påpekade: "man har inte förstått vidden av de förändringar som uppstått i världen efter det kalla kriget". Det är de vetenskapliga och intellektuella institutionerna som har det moraliska ansvaret att underlätta förståelsen av den förändrade miljön och de nya konflikternas orsak och rötter samt att visa beslutsfattare på vägar till fredlig konfliktlösning. Diskussioner och fakta i denna bok kan här vara ett bidrag.

Ur inledningen

SIPRI Yearbook 1995
Armaments, Disarmament and International Security

ISBN 0-19-829193-0

cirka 925 sidor

SIPRI:s årsböcker kan från september 1995 köpas i boklädor eller beställas från:

Almqvist & Wiksell International, Box 638, S-101 28 STOCKHOLM

eller genom SIPRI på Internet:

Internet URL: <http://www.sipri.se/pubs/bookorder.html>

För ytterligare information, kontakta Richard Nyström, Press & Information Officer

E-post adress: information@sipri.se

SIPRI Yearbook 1995

Väpnade konflikter och regional säkerhet

- 31 större väpnade konflikter pågick i 27 olika länder världen över under 1994. Ingen av dem kan dock betecknas som ett "klassiskt" mellanstatligt krig. I flera konflikter fanns dock mellanstatliga element, som i Nagorno-Karabakh, Bosnien-Hercegovina och Tadzjikistan.
- Försök till konfliktlösning var framgångsrika i olika grad i tre tidigare konflikthärjade områden: Södra Afrika, Centralamerika och Mellanöstern. Alla försök att få ett slut på kriget i det forna Jugoslavien misslyckades däremot, och även de mer begränsade målen—fredsbevarande och humanitärt bistånd—äventyrades allvarligt. I Rwanda demonstrerades också på ett grymt sätt de internationella mekanismernas otillräcklighet när det gäller att förhindra konflikt.
- Förenta Nationerna fortsatte sina reformsatsningar men var obenäget till nytt större engagemang och involvering. Regionala organisationer strävade att fylla tomrummet.
- I Europa gjordes under 1994 ett allvarligt försök att harmonisera NATO:s, EU:s, Västeuropeiska Unionens och den Europeiska Säkerhetskonferensens säkerhetspolitik. Hög prioritet gavs åt att också ta in nya demokratiska stater i centrala och östra Europa i dessa organisationer.
- I före detta Sovjetunionen var kriget i Tjetjenien det mest destabiliserande. I åtta före detta sovjetiska republiker eller regioner förekom konflikter, tre av dem klassificeras som större väpnade konflikter 1994.

Militärutgifter, vapenproduktion, vapenhandel och exportrestriktioner

- Världens samlade militärutgifter fortsatte att minska under 1994, även om denna trend inte var märkbar i alla regioner eller länder. I staterna i före detta Sovjetunionen, särskilt Ryssland, och även i andra industrialiserade länder sjönk militärutgifterna, medan de däremot ökade i Mellanöstern och i södra Asien.
- Vapenproduktionen fortsätter att minska. I OECD-länderna har många företag kunnat minska produktionen utan att drabbas av fallande marknadsvärden eller vinster och med mycket liten statlig intervention. I Ryssland har nedskärningarna varit kraftiga och kaotiska, och de har inte ingått i medvetna företagsstrategier eller statlig försvarsindustripolitik.
- Volymen av globala leveranser av större konventionella vapen (flygplan, pansarfordon och tyngre artilleri, missiler, målsöknings- och radarsystem, samt örlogsfartyg) tycks ha varit konstant under 1991–94. USA:s vapenleveranser minskade, men utgjorde ändå 55 procent av den totala volymen under 1994.
- Endast 33 stater deltar aktivt i ansträngningarna att utarbeta regler för begränsning av vapenrelaterad utrikeshandel och teknologiöverföring. Det finns större enighet om att hindra spridning av massförstörelsevapen än om att stoppa export av konventionella vapen.

Rustningsbegränsning och nedrustning

- Ukraina uppfyllde sitt löfte att ansluta sig till Icke-spridningsfördraget som en kärnvapenfri stat. Detta blev en milstolpe i strävandena att lösa svårigheterna med det omtvistade arvet av kärnvapen från det forna Sovjetunionen.
- Det omfattande tillbakadragandet av ryska trupper från Tyskland och de baltiska staterna slutfördes under 1994.
- START I-fördraget trädde i kraft i och med att de fem parterna (USA, Ryssland samt Kazakstan, Ukraina och Vitryssland) utväxlade ratifikationsdokumenten. Detta banar väg för START II, som innebär mer långtgående nedskärningar av USA:s och Rysslands kärnvapenstyrkor.
- Konventionen om förbud mot kemiska vapen hade i januari 1995 inte fått tillräckligt antal ratifikationer för att kunna träda i kraft. Den 1 april hade endast 27 stater ratificerat konventionen.